

YÖNETMELİK

Hacettepe Üniversitesinden:

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE
SINAV YÖNETMELİĞİ****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç ve kapsam**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Hacettepe Üniversitesinde yürütülen lisansüstü eğitim-öğretim ve sınavlar ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14 üncü ve 44 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) AHCI: Arts and Humanities Citation Index'i,
  - b) Akademik anabilim/anasanat kurulu: Enstitüde programı bulunan ve programın yürütülmesinden enstitüye karşı sorumlu olan enstitü anabilim/anasanat dalının, lisansüstü eğitim ve öğretim programlarında ders veren tüm öğretim elemanlarından oluşan akademik anabilim/anasanat kurulunu,
  - c) AKTS kredisi: Öğrencilerin yurt içinde ve yurt dışında aldıkları ve başarılı oldukları ders kredilerinin ve notlarının bir yükseköğretim kurumundan diğerine transferini sağlayan Avrupa Kredi Transfer Sisteminde kullanılan krediyi,
  - ç) ALES: Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavını,
  - d) Anabilim/anasanat dalı: Enstitüde programı bulunan ve programın yürütülmesinden enstitüye karşı sorumlu olan anabilim/anasanat dalını,
  - e) Bütünleşik doktora/sanatta yeterlik programı: Lisans derecesine dayalı olarak yürütülen doktora/sanatta yeterlik programını,
  - f) Danışman: Enstitüde kayıtlı öğrenciye ders ve tez/sanatta yeterlik çalışması dönemlerinde rehberlik etmek üzere atanan öğretim üyesini ve Senato tarafından belirlenen kriterleri yerine getiren öğretim elemanlarını,
  - g) DUS: Diş Hekimliğinde Uzmanlık Sınavını,
  - ğ) Enstitü: Hacettepe Üniversitesine bağlı enstitüleri,
  - h) Enstitü kurulu: Hacettepe Üniversitesine bağlı enstitülerin enstitü kurullarını,
  - ı) Enstitü yönetim kurulu: Hacettepe Üniversitesine bağlı enstitülerin yönetim kurullarını,
  - i) İntihal: Başkalarının fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermeyi,
  - j) Merkezi yabancı dil sınavı: ÖSYM tarafından yapılan merkezi yabancı dil sınavını,
  - k) ÖSYM: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığını,
  - l) Özel konular dersi: Tez/sanat çalışması danışmanlığı yapılmakta olan öğrenciyle yürütülen ve her yarıyı süren dersi,
  - m) Rektörlük: Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğünü,
  - n) Sanat çalışması: Anasanat dallarında uygulanan yüksek lisans ve sanatta yeterlik programlarında, öğrencilerin tez yerine gerçekleştirebilecekleri sergi, proje, tasarım, uygulama, gösterim, müzik kompozisyonu, müzik/sahne sanatları performansı, reji, koreografi/koreoloji, oyun yazarlığı, dramaturgi ve benzeri bir sanat etkinliği ile bu etkinlik kapsamında hazırlayacakları yazılı raporu,
  - o) SCI: Science Citation Index'i,
  - ö) SCI-Expanded: Science Citation Index Expanded'i,
  - p) Senato: Hacettepe Üniversitesi Senatosunu,
  - r) SSCI: Social Science Citation Index'i,
  - s) SSCI-Expanded: Social Science Citation Index Expanded'i,
  - ş) Temel tıp puanı: Tıpta Uzmanlık Sınavında (TUS) Temel Tıp Bilimleri Testi-1 bölümünden elde edilen standart puanın 0,7; Klinik Tıp Bilimleri Testinden elde edilen standart puanın 0,3 ile çarpılarak toplanması ile elde edilen puanı,
  - t) Tez: Yüksek lisans veya doktora tezini,
  - u) TUS: Tıpta Uzmanlık Sınavını,
  - ü) Üniversite: Hacettepe Üniversitesini,
  - v) Üniversite Yönetim Kurulu: Hacettepe Üniversitesi Yönetim Kurulunu,
  - y) YDS: Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavını,
  - z) YÖK: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Lisansüstü Eğitim-Öğretimle İlgili Esaslar

Öğretim düzeyleri

MADDE 4 – (1) Lisansüstü öğretim düzeyi, aşağıda açıklanan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik düzeylerinden oluşur:

a) Yüksek lisans düzeyi; lisans diploması ya da buna eşdeğer bir derece almış olanların, bu eğitim üzerine yapacakları öğrenim, bilimsel araştırma, sanatsal çalışma ve uygulama faaliyetlerini kapsar. Bu düzeydeki programlar tezli veya tezsiz olarak yürütülebilir. Bunlardan tezsiz yüksek lisans programı uzaktan eğitim veya ikinci öğretim biçiminde de uygulanabilir.

b) Doktora düzeyi; lisans veya yüksek lisans derecesine dayalı olarak yürütülen öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama faaliyetlerini kapsar.

c) Sanatta yeterlik düzeyi; lisans veya yüksek lisans derecesine dayalı olarak yürütülen öğretim ve sanatsal çalışmaları kapsar.

(2) Tezsiz yüksek lisans programları hariç, aynı anda birden fazla lisansüstü programa kayıt yaptırılamaz ve devam edilemez.

Lisansüstü programların açılması

MADDE 5 – (1) Yeni bir lisansüstü program; akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi, enstitü kurulunun uygun görüşü, Senatonun kararı ve YÖK onayı ile açılır.

(2) Lisansüstü programların düzenlenip yürütülmesinde anabilim/anasanat dalı bütünlüğü esas alınır. Ancak, öğrencilerin değişik alanlarda da uzmanlaşmalarına olanak sağlanır.

(3) Anabilim/anasanat dalının lisansüstü eğitim programları, eğitim hedefleri, programlara giriş ve mezuniyet koşulları, programların içerdiği zorunlu ve seçmeli dersleri, bunların kredileri ve benzeri konulara ilişkin esaslar akademik anabilim/anasanat kurulunun teklifi, enstitü kurulunun kararı ve Senatonun onayı ile belirlenir.

(4) Akademik anabilim/anasanat kurulunun mevcut programlara ilişkin değişiklik önerileri enstitü kurulunca onaylandıktan sonra Senato tarafından karara bağlanır.

(5) Akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulunun kararı ile diğer yurt içi/yurt dışı yükseköğretim/araştırma kurum ve kuruluşları ile işbirliği yaparak ortak programlar açılabilir. Bu uygulama, Senato kararı ve YÖK onayı ile yürürlüğe girer. Yurt dışı ortak programlar, ilgili mevzuat hükümlerine göre yürütülür.

(6) Eğitim ve öğretim yarıyıl esasına göre, güz ve bahar dönemi olarak düzenlenir. Yaz okulu döneminde de dersler açılabilir. Bunların süresi ve şekli, enstitü kurulunun önerisi üzerine Senato tarafından karara bağlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kontenjanlar, Lisansüstü Programlara Başvuru, Değerlendirme ve Kayıtlar

Kontenjanlar

MADDE 6 – (1) Lisansüstü programlara alınacak öğrenci kontenjanları; öğretim üyelerinin yazılı görüşleri doğrultusunda, akademik anabilim/anasanat kurulunun görüşü ve enstitü yönetim kurulunun önerisi üzerine Üniversite Yönetim Kurulunca belirlenir.

İlan, başvuru ve ön değerlendirme

MADDE 7 – (1) Öğrenci kabul edilecek lisansüstü programlar, bu programlara alınacak öğrenci kontenjanları, başvuru için gerekli belgeler, başvuru ve sınav tarihleri ile diğer koşullar enstitü tarafından ilan edilir. Başvuru için istenen belgelerin aslı veya onaylı örneği enstitü tarafından kabul edilir.

(2) Ön değerlendirme yapılıp yapılmayacağı ve ön değerlendirmeye ilişkin usul ve esaslar ilgili enstitü tarafından karara bağlanır ve birinci fıkrada belirtilen usule göre ilan edilir.

Genel başarı değerlendirmesi

MADDE 8 – (1) Adayların genel başarı değerlendirmesine ilişkin esaslar, akademik anasanat/anabilim kurulu veya akademik bilim dalları kurullarının görüşü ve enstitü kurulunun önerisi üzerine Senato tarafından belirlenir.

(2) Anabilim/anasanat dalları, yürütülen lisansüstü programlar için sınav yöntemlerini kendileri belirler. Müzik ve sahne sanatları alanında yapılan giriş sınavları sesli ve görüntülü olarak kaydedilir.

(3) Adayların genel başarı değerlendirmesi, anabilim/anasanat kurullarının belirleyeceği jüri tarafından yapılır.

Enstitüye kayıt

MADDE 9 – (1) Lisansüstü programlara kayıt hakkını kazanan adayların listesi enstitü yönetim kurulu kararı ile kesinleşir. Sonuçlar enstitü müdürlüğü tarafından ilan edilir. Kayıtlar, Senato tarafından kabul edilip ilan edilen enstitü akademik takviminde belirtilen günlerde yapılır. Kazanan adaylar, enstitü yönetim kurulunca istenen belgeleri, süresi içinde enstitüye teslim ederek kesin kayıtlarını yaptırırlar. Süresi içinde kesin kaydını yaptırmayan adaylar kayıt haklarını kaybederler. Yedek adaylar genel başarı değerlendirme sırası ile kayıt hakkı kazanırlar. Kayıt için istenen belgelerin aslı veya onaylı örneği kabul edilir. Gerçeğe aykırı beyana ve/veya sahte veya tahrif edilmiş belgeye dayalı olarak kesin kayıt yaptıranların kayıtları, programa kayıt tarihi itibarıyla iptal edilir.

(2) Kayıtlar şahsen, posta yoluyla veya elektronik ortamda yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Derslerin Açılması, Kayıt Yenileme, Sınavlar ve Değerlendirme

Derslerin açılması ve ders sorumluları

MADDE 10 – (1) Her yarıyıl, açılacak dersler ve bunların sorumlu öğretim üyeleri akademik anabilim/anasanat kurulu önerisi ile enstitü kurulunca karara bağlanır ve ilan edilir. İlandan sonra açılacak derslerin ve

sorumluların değiştirilmesine ilgili akademik anabilim/anasanat kurulu önerisi üzerine enstitü yönetim kurulu tarafından karar verilir.

(2) Özel konular dersi birinci fıkrada belirtilen yöntemle her yarıyıl açılır. Tez/sanat çalışmasının birden fazla danışman tarafından yönetildiği durumlarda özel konular dersleri birinci danışman tarafından açılır.

(3) Lisansüstü düzeydeki dersler, öğretim üyeleri tarafından verilir. Gerekli görüldüğünde, akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi, enstitü yönetim kurulunun kararı ve Üniversite Yönetim Kurulu onayı ile en az doktora derecesine sahip öğretim elemanı görevlendirilebilir.

Kayıt yenileme

MADDE 11 – (1) Öğrenci, her yarıyıl başında akademik takvimde belirtilen tarihlerde öğrenci kaydını yeniler. Öğrenci, enstitü kurulunca açılması kararlaştırılan dersler arasından danışmanı ile birlikte belirleyeceği dersleri ilgili formlara işler ve program kaydını yaptırır. Öğrencinin kayıt yaptırmadığı dönem, öğrenim süresinden sayılır.

Kredi transferi

MADDE 12 – (1) Bir öğrencinin özel öğrenci statüsünde aldığı lisansüstü dersler dahil olmak üzere, enstitüye kaydolmadan önceki son beş yıl içinde yurt içi/yurt dışı yükseköğretim kurumlarından almış olduğu lisansüstü dersler, danışmanın görüşü, akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulunun kararıyla öğrencinin kayıtlı olduğu programa transfer edilebilir.

(2) Kredi transfer oranı lisansüstü programın toplam kredi miktarının %50'sinden fazla olmamak kaydıyla ilgili enstitü yönetim kurulu tarafından belirlenir.

Devam zorunluluğu

MADDE 13 – (1) Teorik ve uygulamalı derslere devam zorunludur. Teorik ve uygulamalı derslerin %20'sinden fazlasına devam etmeyen öğrenci, o ders ya da derslerin yarıyıl sonu genel sınavlarına alınmaz ve öğrenciye F1 notu verilir.

(2) Uzaktan eğitim programlarında öğrenci devamı ile ilgili hususlar, ilgili mevzuat çerçevesinde enstitüler tarafından düzenlenir.

Sınavlar

MADDE 14 – (1) Sınavlar; ara sınav, genel sınav, mazeret sınavı olmak üzere üç türdür.

(2) Derslerde ara sınav yapılabilir. Yarıyıl süresince yaptırılan proje, ödev, laboratuvar, atölye ve benzeri çalışmalar da ara sınav yerine geçebilir.

(3) Bir dersin genel sınavı, o dersin tamamlandığı yarıyıl sonunda yapılır. Sınavın yapılış biçimi ders sorumlusu tarafından belirlenir. Genel sınava girmeye hakkı olduğu halde girmeyen öğrenci o dersten başarısız sayılır.

(4) Mazeret sınavı ara ve genel sınavlar yerine kullanılabilir. Mazereti, akademik anabilim/anasanat kurulunun kararı ile kabul edilen öğrenci, ara sınav haklarını aynı yarıyıl içinde; genel sınav haklarını genel sınavların bitiminden itibaren bir ay içinde kullanır.

(5) Uzaktan eğitim programlarının sınav yöntemleri ile ilgili düzenlemeler, ilgili mevzuat çerçevesinde enstitüler tarafından yapılır.

(6) Bir dersin yarıyıl içi sınavlarının sayısı, şekli, ders başarı notuna etki edecek oranı ile sınavların değerlendirme esasları, ilgili ders sorumlusu tarafından yarıyıl başında öğrencilere duyurulur.

Ders başarı notu

MADDE 15 – (1) Bir dersteeki başarı durumu ders başarı notu ile belirlenir. Ders başarı notu, öğrencinin yarıyıl içinde ara sınavlar, uygulamalı çalışmalar, ödevler gibi çalışmalarda gösterdiği başarı ve genel sınavın birlikte değerlendirilmesi ile elde edilir. Yarıyıl içi değerlendirmelerin ders başarı notuna etkisi en çok %50 olabilir.

Notlar

MADDE 16 – (1) Ders başarı durumunu ifade eden puanlar, katsayıları ve anlamları aşağıda belirtilmiştir:

a)

<u>Puanlar</u>	<u>Notlar</u>	<u>Katsayılar</u>
95-100	A1	4,00
90-94	A2	3,75
85-89	A3	3,50
80-84	B1	3,25
75-79	B2	3,00
70-74	B3	2,75
65-69	C1	2,50
60-64	C2	2,25
55-59	C3	2,00
0-54	F3	0,00
	F2	0,00
	F1	0,00

b) Harf notu karşılıkları şunlardır:

- 1) G notu: Kredisiz derslerde ve Özel Konular dersinde başarılı,
- 2) K notu: Kredisiz derslerde ve Özel Konular dersinde başarısız,
- 3) F1 notu: Devamsızlık nedeniyle genel sınava girme hakkı yok, başarısız,
- 4) F2 notu: Genel sınava girme hakkı olduğu halde girmedi, başarısız,
- 5) F3 notu: Genel sınava girdi, başarısız,
- 6) H notu: Mazeretli,

7) E notu: Eksik çalışma.

(2) Bir dersin genel sınavına girmiş, ancak zorunlu nedenlerle yarıyıl içi çalışmalarını tamamlayamamış öğrencilere E notu verilir. Öğrenci eksiğini genel sınav dönemi sonundan itibaren en geç bir ay içinde tamamlamak zorundadır. Aksi halde öğrencinin o ders için başarı notunun hesaplanmasında yarıyıl içi çalışmalarının değeri sıfır kabul edilerek not verilir.

(3) Bir dersten başarılı sayılmak için yüksek lisans öğrencilerinin en az C1, doktora/sanatta yeterlik öğrencilerinin ise en az B2 notu almış olmaları gerekir.

(4) Seçmeli bir dersten başarısız olan öğrenci bu dersi açıldığı ilk yarıyıldaki tekrarlamak zorundadır. Bu dersin en geç izleyen yarıyıl içinde açılmaması durumunda, danışman ve akademik anabilim/anasanat dalı kurulunca önerilen ve enstitü yönetim kurulunca ekle-sil haftasına kadar onaylanan bir başka seçmeli ders alınabilir. Başarısız olunan ders transkriptten silinmez.

(5) Bir öğrenci almış olduğu dersten notunu yükseltmek için o dersi tekrar edebilir. Akademik ortalama hesaplanmasında son not geçerlidir.

Sınav sonuçlarına itiraz ve değerlendirilmesi

MADDE 17 – (1) Maddi hatalar nedeniyle sınav sonuçlarına itirazı olan öğrenci bu itirazını, sınav sonuçlarının ilanından itibaren bir hafta içinde anabilim/anasanat dalı başkanlığına yazılı olarak yapabilir. Bu itiraz ders sorumlusuna iletilir. Ders sorumlusu tarafından yapılan yeniden değerlendirmede maddi hata görülürse, gerekli not düzeltilmesi yapılarak en geç bir hafta içinde enstitü müdürlüğüne bildirilir. Ders sorumlusunun verdiği not kesindir.

Akademik ortalamasının hesaplanması

MADDE 18 – (1) Bir dersin kredisi ile başarı notu katsayısının çarpımı o dersin ağırlıklı puanını verir. Akademik ortalama, öğrencinin bir lisansüstü programa kayıt olmasından itibaren aldığı derslerin ağırlıklı puanlarının toplamının aynı derslerin kredi toplamına bölünmesiyle elde edilir. Bu hesaplamada bölme işlemi virgülden sonra iki basamak yürütülür. Öğrencinin aldığı G ve H notları akademik ortalama hesaplamasında dikkate alınmaz.

İlişik kesme

MADDE 19 – (1) Lisansüstü programlara devam etmekteyken, öğrencinin talebi üzerine veya ilgili mevzuata göre yükseköğretim kurumundan çıkarma cezası verilmesi durumunda öğrencinin Üniversite ile ilişkisi kesilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yüksek Lisans Programları

Genel esaslar

MADDE 20 – (1) Yüksek lisans/sanat çalışması programı, tezli ve tezsiz öğretim olmak üzere iki şekilde yürütülebilir. Tezsiz yüksek lisans programları uzaktan öğretim yoluyla da yürütülebilir.

Başvuru ve kabul koşulları

MADDE 21 – (1) Tezli ve tezsiz yüksek lisans programlarına başvuracak adaylarda aşağıdaki koşullar aranır:

a) İlgili akademik anabilim/anasanat kurulunca önerilen ve enstitü kurulunca onaylanan bilim/sanat dalı lisans programından mezun/mezun olabilecek durumda olmak.

b) İlgili akademik anabilim/anasanat kurulunca belirlenen lisans başarı düzeyi notunu sağlamış olmak.

c) Başvurduğu programın puan türünde, ilgili mevzuatta belirtilen standart puandan az olmamak üzere belirlenen ALES puanına sahip olmak.

ç) Merkezi yabancı dil sınavından ya da ÖSYM tarafından eşdeğerliliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavından anabilim dalı başkanlıklarınca belirlenen ve Senato tarafından kabul edilen yabancı dil asgari taban puanına sahip olmak.

d) Ana dilinde eğitim-öğretim yapan programlara yapılan başvurular hariç olmak üzere yabancı uyruklu öğrenciler için, ana dilleri dışında YÖK tarafından merkezi yabancı dil sınavları ile eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından belirlenen yabancı dil asgari taban puanına sahip olmak.

(2) Lisans başarı düzeyi notu, ALES ve yabancı dil puanlarının hangi oranda değerlendirileceği akademik anabilim/anasanat kurulu önerisi ve enstitü kurulunun kararı üzerine Senato tarafından belirlenir.

(3) Güzel sanatlar, müzik ve sahne sanatları alanlarındaki yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünde ALES'e girmiş olma koşulu aranmaz.

(4) Yabancı uyruklu adayların Türkçe dil yeterlik derecesi, Senato tarafından belirlenen sınavlardan alınacak puana göre değerlendirilir. Tamamen yabancı dille yürütülen programlarda Türkçe yeterlik belgesi aranmaz.

(5) Tezsiz yüksek lisans programlarına başvuruda, ALES ve yabancı dil puanları akademik anabilim/anasanat kurulu önerisi ve enstitü kurulunun kararı üzerine Senato tarafından belirlenir.

Kredi sistemi

MADDE 22 – (1) Kredi sistemi, ulusal kredi sistemi ve AKTS'ye göre düzenlenir.

(2) Bir lisansüstü dersin yarıyıl ulusal kredi değeri, bir yarıyıl devam eden bir dersin haftalık teorik ders saati ile haftalık uygulama veya laboratuvar saatinin yarısının toplamıdır.

(3) AKTS'de bir dersin kredisi, Avrupa Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesinde yedinci ve sekizinci düzeyler için belirlenen ve program bazında öngörülen bilgi, beceri ve yetkinliklerin kazandırılmasına dayalı haftalık öğrenci iş yükünü temsil eder.

(4) Diploma için ulusal ve AKTS kredilerini tamamlamak gerekir.

(5) Diploma eki olarak AKTS kredi sistemi geçerlidir.

(6) Programın gerektirdiği ulusal ve AKTS kredilerini tamamlayan öğrencilere diploma ile birlikte diploma eki verilir.

Tezli yüksek lisans programı

MADDE 23 – (1) Tezli yüksek lisans programının amacı, öğrencinin bilim veya sanat alanında araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme, yorumlama ve üretme yeteneğini kazanmasını sağlamaktır.

(2) Bir bilim veya sanat alanında yüksek lisans öğrenimi yapan öğrenci, ders, seminer ve uygulama çalışmalarına ek olarak bir tez ya da tez yerine geçebilecek sanat çalışması hazırlar.

(3) Tezli yüksek lisans programı, en az 21 ulusal kredi ve 60 AKTS kredisinden az olmamak koşuluyla en az yedi ders, bir seminer dersi ve 60 AKTS tez çalışması olmak üzere toplam 120 AKTS kredisinden oluşur.

(4) Öğrencinin alacağı derslerin en çok ikisi, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması kaydıyla, lisans derslerinden seçilebilir. Ayrıca akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden en fazla iki ders alınabilir.

Tezli yüksek lisans programında süre

MADDE 24 – (1) Tezli yüksek lisans programının süresi bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç, kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptırıp yaptırmadığına bakılmaksızın dört yarıyıl olup, program en çok altı yarıyıldan tamamlanır.

(2) Dört yarıyıl sonunda öğretim planında yer alan kredili derslerini ve seminer dersini başarıyla tamamlayamayan, genel not ortalaması 4 üzerinden en az 2,50 olmayan, azami süreler içerisinde ise tez/sanat çalışmasında başarısız olan veya savunma sınavına girmeyen öğrencinin ilişkisi kesilir.

Tezli yüksek lisans programında danışman atama

MADDE 25 – (1) Tezli yüksek lisans programı öğrencilerine, programa kabulleri ile birlikte, en geç birinci yarıyılın sonuna kadar danışman atanır.

(2) Danışman, Üniversitenin kadrolu öğretim üyeleri arasından, akademik anabilim/anasanat kurulu önerisi ve enstitü yönetim kurulu kararı ile atanır.

(3) İlgili program disiplinler arası ise, danışman, tercihen o alanla doğrudan ilişkili lisansüstü eğitim programında ders veren öğretim üyeleri arasından atanır.

(4) Tez/sanat çalışması niteliğinin birden fazla danışman gerektirdiği durumlarda, en az doktora/sanatta yeterlik derecesine sahip ikinci danışman atanabilir.

(5) Tez/sanat çalışması danışmanın Üniversitedeki görevinden ayrılması veya altı aydan uzun süreyle il dışında görevlendirilmesi durumunda yeni bir danışman atanır.

(6) Üniversitede yer değiştiren ve emekliye ayrılan öğretim üyelerinin başlamış olan danışmanlıkları süreç tamamlanıncaya kadar devam edebilir.

(7) Öğrenci veya danışmanı, enstitü müdürlüğüne ya da anabilim/anasanat dalı başkanlığına yazılı olarak başvurarak danışman değişikliği talebinde bulunabilir.

Tez/sanat çalışması önerisi

MADDE 26 – (1) Tez/sanat çalışması önerisinin, en geç ikinci yarıyılın sonuna kadar verilmesi zorunludur. Tez önerisini vermeyen öğrenciler özel konular dersini programına alamaz.

(2) Tez/sanat çalışması önerisi, öğrenci ve danışmanı tarafından hazırlanır. Öneri, akademik anasanat/anabilim kurulunda veya YÖK tarafından onaylanmış bilim dalı akademik kurulunda tartışılır. Kurulun kararı anabilim/anasanat dalı başkanlığınca enstitüye bildirilir. Öneri enstitü yönetim kurulu kararı ile kesinleşir. Tez/sanat çalışması konusu üzerinde daha sonra yapılması istenen değişikliklerde de aynı süreç izlenir.

Tez/sanat çalışması savunma sınavı jürisinin oluşturulması ve toplanması

MADDE 27 – (1) Öğrenci, tez/sanat çalışması ile ilgili elde ettiği sonuçları enstitü tez yazım kurallarına uygun biçimde yazmak ve tezini/sanat çalışmasına ilişkin sanat etkinliğini ve raporunu jüri önünde sunmak ve sözlü olarak savunmak zorundadır.

(2) Savunma sınavı jürisi, tez danışmanının önerisi, akademik anasanat/anabilim kurulu veya YÖK tarafından onaylanmış akademik bilim dalları kurullarının görüşü ve enstitü yönetim kurulunun onayı ile atanır. Jüri, en az biri Üniversite dışından olmak üzere, danışman dahil üç asıl veya beş asıl, en az biri Üniversite dışından olmak üzere iki yedek öğretim üyesinden oluşur. Tez/sanat çalışması danışmanı jürinin doğal üyesidir. İkinci danışman oy hakkı olmaksızın jüride yer alabilir. Tez/sanat çalışması jürisi üzerinde daha sonra yapılması istenen değişikliklerde de, bir gerekçe yazılarak aynı süreç izlenir. Tez/sanat çalışması raporuna ilişkin intihal raporu, jüri önerisi ile birlikte enstitü müdürlüğüne sunulur. Jüri üyelerinin, tez/sanat çalışmasında bir intihalin varlığı yönündeki görüşleri, enstitü yönetim kurulunca uygun bulunduğu takdirde, öğrenci savunma sınavına alınmaz.

(3) Tez/sanat çalışması raporunun ve danışman onaylı intihal raporunun, jüri üyelerine sunulmak üzere anabilim/anasanat dalı başkanlığına teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde jüri toplanarak öğrenciyi tez/sanat çalışması savunma sınavına alır.

Tez/sanat çalışması savunma sınavı

MADDE 28 – (1) Programın derslerini başarı ile tamamlamış olan ve akademik ortalaması en az 2,50 olan öğrenci tez/sanat çalışması savunma sınavına girebilir. Savunma sınavı adayın çalışmasıyla ilgili konularda bilgi, yorumlama ve sentez gücünü değerlendirmeyi amaçlar. Tez/sanat çalışması savunma sınavı tezin/sanat çalışmasının sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur. Savunma sınavı dinleyicilere açık olarak yapılır. Sınavın yeri ve tarihi en az yedi gün önce danışmanın önerisi ile anabilim/anasanat dalı başkanlığınca ilan edilir. Sınav süresi en çok 90 dakikadır. Güzel sanatlar, müzik ve sahne sanatları alanları için süre sınırlaması yoktur.

(2) Tez/sanat çalışması savunma sınavının tamamlanmasından sonra jüri, dinleyicilere kapalı olarak, tez/sanat çalışması hakkında salt çoğunlukla kabul, düzeltme veya ret kararı verir. Jüri üyelerinin bireysel raporları, jüri kararı

ve intihal raporu en geç üç iş günü içinde bir tutanakla anabilim/anasanat dalı başkanlığınca enstitü müdürlüğüne bildirilir.

(3) Tezi/sanat çalışması kabul edilen öğrenci, jüri üyelerinin de önerileriyle son haline getirilmiş tezini/sanat çalışması raporunu, enstitü tez yazım kurallarına uygun şekilde hazırlayıp ciltlenmiş olarak, en geç bir ay içerisinde enstitüye teslim eder. Enstitü yönetim kurulu talep halinde teslim süresini en fazla bir ay daha uzatabilir. Bu koşulları yerine getirmeyen öğrenci, koşulları yerine getirinceye kadar diplomasını alamaz, öğrencilik haklarından yararlanamaz ve bu sürenin dolması halinde Üniversite ile ilişkisi kesilir.

(4) Savunma sınavı sonucunda tezi başarısız bulunarak reddedilen öğrencinin Üniversite ile ilişkisi kesilir.

(5) Tezi/sanat çalışması hakkında jüri tarafından düzeltme kararı verilen öğrenci en geç üç ay içinde gerekli düzenlemeleri yaparak tezini/sanat çalışmasını aynı sınav jürisi önünde, birinci ve ikinci fıkrada belirtilen hususlar doğrultusunda yeniden sunar ve savunur. Bu savunma sonunda da başarısız bulunarak tezi/sanat çalışması kabul edilmeyen öğrencinin Üniversite ile ilişkisi kesilir.

(6) Tez/sanat çalışması raporlarının jüri üyelerine intihal raporu ile birlikte ulaştırılmasından itibaren otuz gün içinde toplanamayan jüriler, danışman tarafından anabilim/anasanat dalı başkanlığına ve enstitüye bildirilir. Yapılacak işleme enstitü yönetim kurulu karar verir.

(7) Savunma sınavı sonucunda tezi/sanat çalışması reddedilen veya düzeltme sonrası savunmada reddedilen öğrencinin talepte bulunması halinde, anabilim/anasanat dalında ilgili bir tezsiz yüksek lisans programı var ise tezsiz yüksek lisans programının ders kredi yükü, proje yazımı ve benzeri gereklerini yerine getirmiş olmak kaydıyla ilgili programın akademik kurul önerisi ve enstitü yönetim kurulu kararıyla kendisine tezsiz yüksek lisans diploması verilir.

Tezli yüksek lisans programında mezuniyet ve diploma

MADDE 29 – (1) Tezli yüksek lisans/sanat çalışması programının bütün gereklerini başarıyla tamamlayan bir öğrencinin mezun olabilmesi için,

a) Enstitü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan ve şekil yönünden uygun bulunan tezin/sanat çalışması raporunun, savunma sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde enstitü tarafından belirlenen sayıda basılmış ve ciltlenmiş (intihal raporu bulunan) kopyasını,

b) Güzel sanatlar, müzik ve sahne sanatları alanlarında sanat çalışması raporu dışında sunulan sanat etkinliğine ilişkin ses ve/veya görüntü kaydının bir kopyasını,

c) Tezin/sanat çalışması raporunun elektronik ortamda kaydedilmiş kopyası ile enstitü tarafından istenen diğer belgeleri,

ç) YÖK tarafından istenen belgeleri,

enstitüye eksiksiz teslim etmiş olması gerekir.

(2) İlgili bütün belge ve bilgiler enstitüye ulaştıktan sonra öğrencinin dosyası enstitü yönetim kurulunca incelenerek mezuniyet için bütün koşulları eksiksiz yerine getiren öğrencinin mezuniyetine karar verilir. Tezli yüksek lisans diploması üzerinde öğrencinin kayıtlı olduğu anabilim/anasanat dalındaki programın YÖK tarafından onaylanmış adı bulunur. Mezuniyet tarihi, tezin/sanat çalışmasının kabul edildiği savunma sınavının tarihidir.

Tezsiz yüksek lisans programı

MADDE 30 – (1) Tezsiz yüksek lisans programının amacı; öğrencinin bir bilim/sanat alanında, belirli bir bilgi ve beceri birikimi edinmesine ek olarak, bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama becerisi kazanmasını sağlamaktır.

(2) Tezsiz yüksek lisans programı toplam en az 30 krediden ve 90 AKTS'den az olmamak kaydıyla en az on ders ile Dönem Projesi dersinden oluşur. Öğrenci, Dönem Projesi dersinin alındığı yarıyıldan bu derse kayıt yaptırmak ve yarıyıl sonunda yazılı proje ve/veya rapor vermek zorundadır. Dönem projesi dersi son yarıyıldan alınır. Tezsiz yüksek lisans programı ikinci lisansüstü öğretimde de yürütülebilir.

(3) Öğrencinin alacağı derslerin en çok üçü, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması kaydıyla, lisans derslerinden seçilebilir.

(4) Öğrencinin programdan mezun olabilmesi için dönem projesi dersinden başarılı olması ve akademik ortalamasının 4 üzerinden en az 2,50 olması gerekir.

Tezsiz yüksek lisans programında süre

MADDE 31 – (1) Tezsiz yüksek lisans programını tamamlama süresi, bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç, kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptırmayı yaptırmadığına bakılmaksızın en az iki yarıyıl, en çok üç yarıyıldır. Bu sürenin sonunda başarısız olan veya programı tamamlayamayan öğrencinin ilişkisi kesilir.

Tezsiz yüksek lisans programında danışman atanması

MADDE 32 – (1) Tezsiz yüksek lisans programı öğrencilerine, programa kabulleri ile birlikte en geç birinci yarıyılın sonuna kadar akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulunun kararı ile danışman atanır. Danışman, öğretim üyeleri veya Senato tarafından belirlenen niteliklere sahip doktoralı öğretim görevlileri arasından atanır.

Tezsiz yüksek lisans programında mezuniyet ve diploma

MADDE 33 – (1) Kredili derslerini ve dönem projesini başarıyla tamamlayan öğrenciye tezsiz yüksek lisans diploması verilir.

(2) Tezsiz yüksek lisans diploması üzerinde öğrencinin kayıtlı olduğu anabilim/anasanat dalındaki programın YÖK tarafından onaylanmış adı bulunur.

(3) Tezsiz yüksek lisans programına devam edenler, ilgili anabilim/anasanat dalının tezli yüksek lisans programı var ise belirlenmiş olan asgari şartları yerine getirmek kaydıyla, tezli yüksek lisans programına geçiş

yapabilirler. Bu durumda tezsiz yüksek lisans programında alınan dersler enstitü yönetim kurulu kararıyla tezli yüksek lisans programındaki derslerin yerine sayılabilir.

Uzaktan eğitim

MADDE 34 – (1) Öğretim elemanı ve öğrencilerin aynı mekânda bulunma zorunluluğu olmaksızın, bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı olarak öğretim faaliyetlerinin planlandığı ve yürütüldüğü uzaktan eğitim programları açılabilir.

(2) Uzaktan eğitim programlarının açılabilmesi alanlar, dersler ve kredi miktarları, ders materyallerinin hazırlanması, sınavların yapılma şekli, diğer yükseköğretim kurumları ile bu amaçla yapılacak protokoller ile uzaktan öğretime ilişkin diğer hususlar Senato tarafından belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Doktora Programı

Genel esaslar

MADDE 35 – (1) Doktora programının amacı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme becerisi kazandırmaktır. Doktora çalışması sonunda hazırlanacak özgün tezin aşağıda belirtilen niteliklerden en az birini taşıması gerekir:

- a) Yeni bilgi üreterek bilime yenilik getirme,
- b) Yeni bir bilimsel araştırma yöntemi geliştirme ve uygulama,
- c) Bilinen bir yöntemle ilgili yeni bir uygulama alanı geliştirme.

(2) Doktora programı, enstitüde yürütülen programlardan birinde ve/veya Üniversite içinde ya da yurt içi/yurt dışı diğer yükseköğretim kurumlarıyla ortaklaşa düzenlenmiş programlar şeklinde de yürütülebilir. Ortaklaşa düzenlenmiş doktora programlarının uygulama esaslarına, ilgili akademik anabilim/anasanat kurulları, enstitü kurulları ile birlikte karar verir ve Senatonun onayına sunarlar.

(3) Doktora programı, tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için Yeterlilik Sınavına Hazırlık dersleri hariç, en az 21 ulusal kredi ve 90 AKTS kredisinden az olmamak koşuluyla en az yedi ders, bir seminer dersi, tez önerisi ve tez çalışması olmak üzere en az 240 AKTS kredisinden oluşur. Lisans derecesi ile bütünleşik doktora programına kabul edilmiş öğrenciler için Seminer ve Yeterlilik Sınavına Hazırlık dersleri hariç, 42 ulusal krediden az olmamak koşuluyla en az on dört ders, tez önerisi ve tez çalışması olmak üzere en az 300 AKTS kredisinden oluşur.

(4) Akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulunun onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden, yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için en fazla iki, lisans derecesiyle kabul edilmiş öğrenciler için en fazla dört ders seçilebilir.

(5) Lisans dersleri ders yüküne ve doktora kredisine sayılmaz.

(6) Doktora programları ikinci öğretim olarak açılmaz.

Başvuru ve kabul koşulları

MADDE 36 – (1) Doktora programlarına başvuracak adaylarda aşağıdaki koşullar aranır:

a) İlgili akademik anabilim/anasanat kurulunca önerilen ve enstitü kurulunca onaylanan bilim/sanat dalı lisans veya tezli yüksek lisans programından mezun/mezun olabilecek durumda olmak.

b) Tezli yüksek lisans diplomasına veya hazırlık sınıfları hariç en az on yarıyıl süreli tıp, diş hekimliği, eczacılık ve veterinerlik fakülteleri lisans diplomasına sahip olmak.

c) ALES, yabancı dil puanları ve mezuniyet not ortalamaları en az, ilgili mevzuatta belirtilen standart puanlardan az olmamak üzere akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi, enstitü kurulunun uygun görüşü ve Senatonun kararıyla belirlenen değerlerde olmak.

(2) Temel tıp bilimlerinde doktora programlarına başvuracak adaylardan, tıp fakültesi mezunlarının lisans diplomasına ve ilgili mevzuatta belirtilen standart puanlardan az olmamak koşuluyla akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi, enstitü kurulunun uygun görüşü ve Senatonun kararıyla belirlenen TUS'tan alınmış temel tıp puanına veya ALES sayısal puanına sahip olmaları gerekir. Temel tıp puanı, TUS'ta temel tıp bilimleri Testi-1 bölümünden elde edilen standart puanın 0,7; klinik tıp bilimleri testinden elde edilen standart puanın 0,3 ile çarpılarak toplanması ile elde edilir. Tıp fakültesi mezunu olmayanların yüksek lisans diplomasına veya diş hekimliği, eczacılık ve veteriner fakülteleri mezunlarının lisans diplomasına ve ilgili mevzuatta belirtilen standart puanlardan az olmamak koşuluyla akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi, enstitü kurulunun uygun görüşü ve Senatonun kararıyla belirlenen ALES puanına sahip olmaları gerekir.

(3) Güzel sanatlar, müzik ve sahne sanatları alanlarındaki öğrenci kabulünde ALES'e girmiş olma koşulu aranmaz.

(4) Yabancı uyruklu adayların Türkçe yeterlik derecesi, Senatonun kabul ettiği sınavlardan alınacak puana göre değerlendirilir. Tamamen yabancı dilde yürütülen programlarda Türkçe yeterlik belgesi aranmaz.

(5) Yabancı uyruklu öğrenciler için ana dilleri dışında YÖK tarafından kabul edilen merkezi yabancı dil sınavları ile eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından belirlenen yabancı dil asgari taban puanına sahip olmak.

(6) Yabancı uyruklu öğrencilerden ana dilinde eğitim-öğretim yapan programlara başvurularda beşinci fıkrada belirtilen koşul aranmaz.

Süre

MADDE 37 – (1) Doktora programı, bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt

yaptırıp yaptırmadığına bakılmaksızın sekiz yarıyıl olup azami tamamlama süresi on iki yarıyıl; lisans derecesi ile bütünleşik doktora programına kabul edilenler için on yarıyıl olup azami tamamlama süresi on dört yarıyıldır.

(2) Yeterlik Sınavına Hazırlık dersi hariç doktora programı için gerekli kredili dersleri başarıyla tamamlamanın azami süresi, tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için dört yarıyıl, lisans derecesi ile bütünleşik doktora programına kabul edilenler için altı yarıyıldır. Bu süre içinde, anılan kredili dersleri başarıyla tamamlayamayan veya genel not ortalaması 4 üzerinden en az 3,00 olmayan öğrencinin ilişiği kesilir.

(3) Kredili derslerini başarıyla bitiren, yeterlik sınavında başarılı bulunan ve tez önerisi kabul edilen, ancak tez çalışmasını birinci fıkrada belirtilen on iki veya on dört yarıyıl sonuna kadar tamamlayamayan öğrencinin ilişiği kesilir.

(4) Lisans derecesi ile doktora programına başvurmuş öğrencilerden, kredili derslerini ve/veya azami süresi içinde tez çalışmasını tamamlayamayanlara, doktora tezinde başarılı olamayanlara ilgili anabilim/anasanat dalının tezsiz yüksek lisans programı var ise, gerekli kredi yükü, proje ve benzeri diğer şartları yerine getirmiş olmaları kaydıyla talepleri halinde tezsiz yüksek lisans diploması verilir.

Danışman ataması

MADDE 38 – (1) Doktora öğrencilerine, öğrencinin programa kabulü ile birlikte en geç birinci yarıyılın sonuna kadar danışman atanır.

(2) Danışman, Üniversitenin kadrolu öğretim üyeleri arasından, akademik anabilim/anasanat kurulu önerisi üzerine enstitü yönetim kurulu tarafından atanır.

(3) İlgili program disiplinler arası ise, danışman, tercihen o alanla doğrudan ilişkili lisansüstü eğitim programında ders veren öğretim üyeleri arasından atanır.

(4) Tez niteliğinin birden fazla tez danışmanı gerektirdiği durumlarda, en az doktora derecesine sahip ikinci danışman atanabilir.

(5) Yurt içi ve yurt dışındaki üniversitelerle birlikte yürütülen programlarda, danışman atamaları kurumlar arasında yapılan protokolle belirlenir.

(6) Doktora danışmanın Üniversitedeki görevinden ayrılması veya bir yıldan daha uzun süreyle il dışında görevlendirilmesi durumunda yeni bir danışman atanır.

(7) Üniversitede yer değiştiren ve emekliye ayrılan öğretim üyelerinin başlamış olan danışmanlıkları süreç tamamlanıncaya kadar devam edebilir.

(8) Öğrenci veya danışmanı, anabilim/anasanat dalı başkanlığına ya da enstitü müdürlüğüne yazılı olarak başvurarak danışman değişikliği talebinde bulunabilir.

Yeterlik sınavı

MADDE 39 – (1) Derslerini başarı ile tamamlayarak 90 AKTS kredisini elde eden ve akademik ortalaması 4 üzerinden en az 3,00 olan öğrenci, takip eden yarıyıldaki Yeterlik Sınavına Hazırlık dersini seçer. Bu dersin sonunda gireceği yeterlik sınavı, öğrencinin alanındaki temel konular ve kavramlar ile doktora çalışmasıyla ilgili bilimsel araştırma derinliğine sahip olup olmadığı ölçülmesidir.

(2) Yüksek lisans derecesi ile kabul edilen öğrenci en geç beşinci yarıyılın, lisans derecesi ile bütünleşik doktora programına kabul edilmiş olan öğrenci en geç yedinci yarıyılın sonuna kadar yeterlik sınavına girmek zorundadır.

(3) Yeterlik sınavları, enstitü akademik anasanat/anabilim kurulu veya YÖK tarafından onaylanmış akademik bilim dalı kurullarının görüşü ve enstitü yönetim kurulu tarafından onaylanan yeterlik sınav jürisi tarafından yapılır. Yeterlik sınav jürisi en az ikisi başka yükseköğretim kurumundan olmak üzere, danışman dahil beş asıl ve en az birisi başka yükseköğretim kurumundan olmak üzere iki yedek öğretim üyesinden oluşur.

(4) Yeterlik sınavı, öğrencinin bulunduğu programdaki temel ders konularını içerecek şekilde düzenlenir. Sınav yazılı ve sözlü olarak iki bölüm halinde yapılır. Yazılı sınavdan en az 70 puan alan öğrenci sözlü sınava girebilir. Yazılı sınavdan başarılı olan öğrenci, en çok 90 dakikalık bir sözlü sınava alınır. Yeterlik sınav notu, yazılı sınav notunun %60'ı ile sözlü sınav notunun %40'ının toplamı olup 100 tam puan üzerinden değerlendirilir. Başarı notu en az 75'tir. Gerekçeli ve yazılı sınav sonuç raporu anabilim dalı başkanlığınca yeterlik sınavını izleyen üç iş günü içinde ilgili tutanakla birlikte enstitü müdürlüğüne bildirilir. Yeterlik sözlü sınavı öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşan dinleyicilerin katılımına açık olarak yapılır.

(5) Yeterlik sınavı jürisinin önerisi ve enstitü yönetim kurulu kararı ile yeterlik sınavında başarılı olan öğrenciye, ders yükünü tamamlamış olsa bile, toplam yerel kredinin üçte birini geçmemek koşuluyla fazladan ders/dersler yüklenebilir. Öğrenci, bu derste/derslerde tez savunma sınavına girmeden önce başarılı olmak zorundadır.

(6) Yeterlik sınavında başarısız olan öğrenci başarısız olduğu bölüm/bölmülerden bir sonraki yarıyıldaki tekrar sınava alınır. Bu sınavda da başarısız olan öğrencinin doktora programı ile ilişiği kesilir.

(7) Lisans derecesi ile bütünleşik doktora programına kabul edilmiş ve en az yedi dersini başarı ile tamamlamış bir öğrenci yüksek lisans programına geçebilir.

Tez izleme komitesi

MADDE 40 – (1) Yeterlik sınavında başarılı bulunan öğrenci için bir ay içinde danışmanın ve akademik anabilim/anasanat kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulunun onayı ile tez izleme komitesi oluşturulur. Tez izleme komitesi, en az biri enstitü anabilim/anasanat dalı dışından veya farklı bir yükseköğretim kurumundan olmak üzere üç öğretim üyesinden oluşur. Danışman, komitenin doğal üyesidir. İkinci danışman komite toplantılarına katılabilir.

(2) Akademik anabilim/anasanat kurulunun gerekçeli önerisi ve enstitü yönetim kurulunun onayı ile komite üyeliklerinde değişiklik yapılabilir.

(3) Tez izleme komitesi, yılda iki kez olmak üzere genel sınav döneminin sonuna kadar toplanır. Tez izleme tutanağı toplantıyı izleyen üç iş günü içinde enstitü müdürlüğüne gönderilir.

(4) Tez izleme komitesi üyesi, kabul edilebilir bir gerekçeye dayanan sebepler dolayısıyla, toplantıya ilgili anabilim dalı başkanlığının gözetiminde hazırlanacak elektronik ortamda katılabilir. Bu şekilde yapılan sınav kaydedilir ve elektronik ortamda saklanır.

(5) Öğrencinin tez çalışması tez izleme komitesi tarafından başarılı veya başarısız olarak belirlenir. Komite tarafından üst üste iki kez veya aralıklı olarak üç kez başarısız bulunan öğrencinin ilişiği kesilir.

Tez konusu önerisi

MADDE 41 – (1) Yeterlik sınavını başarıyla tamamlayan öğrenci yapacağı araştırmanın amacını, yöntemini ve çalışma planını kapsayan tez önerisini en geç altı ay içinde tez izleme komitesi önünde sözlü olarak savunur. Öğrenci, tez önerisini sözlü savunma sınavı tarihinden en az on beş gün önce tez izleme komitesi üyelerine dağıtır.

(2) Tez izleme komitesi, sunulan tez önerisini inceleyerek öğrenciyi savunma sınavına alır. Sınav dinleyicilere açık olarak yapılır. Sınav sonunda komite öneriyi kabul ya da reddeder. Kararlar salt çoğunlukla alınır. Gerekçeli bu karar, anabilim dalı başkanlığınca üç işgünü içinde ilgili tutanakla birlikte enstitü müdürlüğüne gönderilir.

(3) Tez önerisi reddedilen öğrenci, yeni bir danışman ve tez çalışması konusu seçme hakkına sahiptir. Böyle bir durumda yeni bir tez izleme komitesi oluşturulabilir. Programa aynı danışmanla devam etmek isteyen öğrenci üç ay içinde; danışman ve tez konusunu değiştiren öğrenci ise altı ay içinde tekrar tez önerisi savunma sınavına alınır. Tez önerisi bu savunmada da reddedilen öğrencinin ilişiği kesilir.

(4) Tez önerisi savunmasına geçerli bir mazereti olmaksızın birinci fıkrada belirtilen sürede girmeyen öğrenci başarısız sayılarak tez önerisi reddedilir.

(5) Öğrencinin tez savunma sınavına girebilmesi için önerinin kabul edildiği toplantı dahil olmak üzere en az üç tez izleme komitesi raporunun enstitüye gönderilmesi gerekir.

Tez çalışması

MADDE 42 – (1) Derslerini başarıyla tamamlayan, yeterlik sınavında başarılı olan ve tez önerisi kabul edilen öğrenci doktora tezini tez izleme komitesi gözetiminde hazırlar.

(2) Tezler adayın başarısının bir kanıtı olarak sunulmalıdır ve doktora derecesi adayın bilgi birikimine bir katkı yapması gerekir.

(3) Enstitüler tezlerin en üst düzeyde bilimsel ve etik ilkelere göre yapılmasını sağlayacak düzenlemeleri yapar ve enstitü yönetim kurulu tez süreci ile ilgili şikâyetleri ve sorunları da değerlendirir. Bu amaçla, talep edilen her türlü bilgi ve belgenin ilgililerce enstitü yönetim kuruluna iletilmesi gerekir.

Tez savunma sınavı jürisinin oluşturulması

MADDE 43 – (1) Doktora programındaki bir öğrenci, elde ettiği sonuçları enstitü tez yazım kurallarına uygun biçimde yazmak ve tezini jüri önünde sunmak ve sözlü olarak savunmak zorundadır.

(2) Doktora tez jürisi, tez danışmanı ve ilgili enstitü akademik anabilim/anasanat kurulu önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile atanır. Jüri, üçü öğrencinin tez izleme komitesinde yer alan öğretim üyeleri ve en az ikisi Üniversite dışından olmak üzere danışman dahil beş asıl, biri Üniversite dışından olmak üzere iki yedek öğretim üyesinden oluşur. İkinci tez danışmanı oy hakkı olmaksızın jüride yer alabilir.

(3) Tez çalışması, jüri üyelerine sunulmak üzere anabilim dalı başkanlığına teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde jüri toplanarak öğrenciyi tez savunma sınavına alır. Tez/sanat çalışması raporuna ilişkin intihal raporu, jüri önerisi ile birlikte enstitü müdürlüğüne sunulur. Jüri üyelerinin, tez/sanat çalışmasında bir intihalin varlığı yönündeki görüşleri, enstitü yönetim kurulunca uygun bulunduğu takdirde, öğrenci savunma sınavına alınmaz.

(4) Sağlık bilimleri ile fen ve mühendislik bilimleri alanlarında, öğrencinin; tez savunma sınavına girebilmek için, doktora öğrenimi sürecinde, SCI, SCI-Expanded, SSCI, SSCI-Expanded veya AHCI kapsamındaki dergilerde; tezi ile ilişkili ve ilk isim olduğu basılmış veya kabul belgesi almış en az bir araştırma makalesi olmak zorundadır.

(5) Sosyal ve beşeri bilimler, güzel sanatlar, müzik ve sahne sanatları alanlarında ise, öğrencinin; tez savunma sınavına girebilmek için, doktora öğrenimi sürecinde, SSCI, SSCI-Expanded, SCI, SCI-Expanded ya da AHCI kapsamındaki dergilerde veya Senato tarafından onaylanan dergi listesinde bulunan dergilerde, tezi ile ilişkili ve ilk isim olduğu basılmış veya kabul belgesi almış en az bir araştırma makalesi olmak zorundadır.

Doktora tez savunma sınavı

MADDE 44 – (1) Tez savunma sınavı, tezin sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur. Savunma sınavı adayın çalışmasıyla ilgili konularda bilgi, yorumlama ve sentez gücünü değerlendirmeyi amaçlar. Sınav yeri ve tarihi en az yedi gün önce anabilim dalı başkanlığınca ilan edilir. Sınav en çok 120 dakika sürelidir. Güzel sanatlar, müzik ve sahne sanatları alanları için süre sınırlaması yoktur.

(2) Tez savunma sınavı dinleyicilere açık olarak yapılır.

(3) Tez savunma sınavının tamamlanmasından sonra jüri, dinleyicilere kapalı olarak, tez hakkında salt çoğunlukla kabul, düzeltme veya ret kararı verir. Jüri üyelerinin bireysel raporları, jüri kararı ve intihal raporu en geç üç iş günü içinde bir tutanakla anabilim/anasanat dalı başkanlığınca enstitü müdürlüğüne bildirilir.

(4) Tezi kabul edilen öğrenci, jüri üyelerinin de önerileriyle son haline getirilmiş tezini enstitü tez yazım kurallarına uygun hazırlayıp ciltlenmiş olarak, en geç bir ay içerisinde enstitüye teslim eder. Enstitü yönetim kurulu talep halinde teslim süresini en fazla bir ay daha uzatabilir. Bu koşulları yerine getirmeyen öğrenci, koşulları yerine getirinceye kadar diplomasını alamaz, öğrencilik haklarından yararlanamaz ve bu süresinin dolması halinde Üniversite ile ilişiği kesilir.

(5) Tezi hakkında jüri tarafından düzeltme kararı verilen öğrenciyeye bir kez en çok altı aylık ek süre verilir. Bu

süre içinde, öğrenci gerekli düzeltmeleri yaparak tezini aynı sınav jürisi önünde yeniden sunar ve/veya savunur. Bu savunmada da başarısız bulunan öğrencinin Üniversite ile ilişkisi kesilir.

(6) Tezi başarısız bulunarak reddedilen öğrencinin Üniversite ile ilişkisi kesilir.

Mezuniyet ve diploma

MADDE 45 – (1) Herhangi bir doktora veya sanatta yeterlik programının bütün gereklerini başarıyla tamamlayan bir öğrencinin mezun olabilmesi için;

a) Enstitü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan ve şekil yönünden uygun bulunan tez veya sanat çalışması raporunu, tez sınavına girişi tarihinden itibaren bir ay içinde enstitü tarafından belirlenen sayıda basılmış ve ciltlenmiş (intihal raporu bulunan) kopyasını,

b) Güzel sanatlar, müzik ve sahne sanatları alanlarında sanat çalışması raporu dışında sunulan sanat etkinliğine ilişkin ses ve/veya görüntü kaydının bir kopyasını,

c) Tezin veya sanat çalışması raporunun elektronik ortamda kaydedilmiş kopyası ile enstitü tarafından istenen diğer belgeleri,

ç) YÖK tarafından istenen belgeleri,

enstitüye eksiksiz teslim etmiş olması gerekir.

(2) İlgili bütün belge ve bilgiler enstitüye ulaştıktan sonra öğrencinin dosyası enstitü yönetim kurulunca incelenerek mezuniyet için bütün koşulları eksiksiz yerine getiren öğrencinin mezuniyetine karar verilir. Doktora/sanatta yeterlik diploması üzerinde öğrencinin kayıtlı olduğu enstitü anabilim dalındaki programın YÖK tarafından onaylanmış adı bulunur. Mezuniyet tarihi tezin kabul edildiği tez savunma sınavı tarihidir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Sanatta Yeterlik Programı

Genel esaslar

MADDE 46 – (1) Sanatta yeterlik programının amacı; öğrencinin, alanında gerekli bilgi birikimini kazanmasını, bağımsız araştırma yapmasını, sanatsal olgu ve olayları geniş ve derinlemesine bir bakış açısıyla irdeleyerek yorum yapmasını, yeni sentezlere ulaşmasını, evrensel nitelikte yeni bir metot geliştirmesini veya yeni bilgi üretmesini veya özgün ve üst düzeyde yaratıcılık gerektiren bir tez/sanat etkinliği gerçekleştirmesini sağlamaktır.

(2) Derslerini başarıyla tamamlayan, yeterlik sınavında başarılı olan ve tez/sanat çalışması önerisi kabul edilen sanatta yeterlik programı öğrencisi; özgün ve üst düzeyde yaratıcılık gerektiren bir sanat etkinliği içeren sanat çalışmasını, tez/sanat çalışması izleme komitesi gözetiminde hazırlar.

(3) Sanatta yeterlik programı öğrencisi, elde ettiği sonuçları enstitü tez/sanat çalışması yazım kurallarına uygun biçimde yazmak ve tez/sanat çalışmasına ilişkin sanat etkinliğini ve raporunu jüri önünde sunmak ve sözlü olarak savunmak zorundadır.

(4) Lisans derecesiyle sanatta yeterlik programına kabul edilmiş olanlardan, tezde/sanat çalışmasında başarılı olamayanlar için, talepleri halinde, anasanat dalında ilgili bir tezsiz yüksek lisans programı var ise gerekli kredi yükü, proje ve benzeri diğer şartları yerine getirmiş olmaları kaydıyla, tezsiz yüksek lisans diploması verilir.

(5) Sanatta yeterlik programı öğrencilerine, eğitim-öğretim ve sınavlara ilişkin hususlarda 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44 ve 45 inci maddeler uygulanır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Bilimsel hazırlık programına öğrenci kabulü

MADDE 47 – (1) Bilimsel hazırlık; yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik programlarında genel başarı değerlendirmesinde başarılı bulunanlardan, lisans ya da yüksek lisans öğrenimini başvurdukları alanın dışında bir alanda veya Üniversite dışında bir yükseköğretim kurumunda tamamlayanlar için sınav jürisinin önerisi ve ilgili akademik anabilim/anasanat kurulunun görüşü üzerine enstitü yönetim kurulunun kararıyla düzenlenip yürütülen programdır.

(2) Bilimsel hazırlık programına devamı gerekli görülenler, ilgili derslere ve uygulama çalışmalarına kayıt yaptırarak devam etmek ve başarılı olmak zorundadırlar.

(3) Bilimsel hazırlık programı kapsamında alınan dersler asıl programın öngördüğü derslerin kredi ve AKTS yüküne sayılmaz. Bilimsel hazırlık programı en fazla beş ders ile sınırlıdır.

(4) Bilimsel hazırlık programı derslerinde ders başarı notu, yüksek lisans programları için C1, doktora/sanatta yeterlik programları için B2'dir. Ancak, ders notları not çizelgesine geçti (G) veya kaldı (K) şeklinde işlenir.

(5) Bilimsel hazırlık programının süresi en çok iki yarıyıldır. Yaz dönemi bu süreye dahil edilmez. Bu süre yarıyıl izinleri dışında uzatılamaz ve süre sonunda başarılı olamayan öğrencilerin ilişkisi kesilir. Bu programda geçirilen süre yüksek lisans ve doktora/sanatta yeterlik programı sürelerine dahil edilmez.

Özel öğrenci kabulü

MADDE 48 – (1) Bir yükseköğretim kurumu mezunu veya öğrencisi olup, belirli bir konuda bilgi ve uygulama becerilerini artırmak isteyenler, ders sorumlusu ile akademik anabilim/anasanat kurulunun uygun görüşü ve enstitü yönetim kurulunun onayı ile özel öğrenci olarak kabul edilerek belirlenen derslere devam edebilirler. Bu öğrenciler de kayıtlı öğrenciler gibi izledikleri derslerin bütün koşullarına uymak ve derslerin bütün gereklerini yerine getirmek zorundadırlar.

(2) Özel öğrenciler, kayıtlı öğrencilerin yararlandığı öğrencilik haklarından yararlanamazlar.

(3) Özel öğrencilik ilgili programda doğrudan derece elde etmeye yönelik bir eğitim olmayıp süresi iki yarıyılı

geçemez.

Yatay geçişle öğrenci kabulü

MADDE 49 – (1) Üniversitede veya diğer yükseköğretim kurumlarının lisansüstü programlarında en az bir yarıyıl öğrenim görmüş ve başvurmak istedikleri programın bağlı olduğu akademik anabilim/anasanat kurulu tarafından belirlenmiş başarı düzeyini sağlayan öğrenciler, Üniversitede yürütülen başka bir lisansüstü programa yatay geçiş yapmak için başvurabilirler. Başvuruların kabul edilebilmesi için; ilgili anabilim/anasanat dalında yüksek lisans, doktora/sanatta yeterlik öğrenci kontenjanlarının olması, öğrencinin geçiş yapmak istediği lisansüstü programın öğrenci kabul koşullarını sağlamış ve lisansüstü öğrenimi sırasında aldığı tüm derslerin her birinden 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen başarı notlarını almış olması gerekir. Akademik anabilim/anasanat kurulu tarafından yatay geçişi uygun görülen öğrencilerin kabulü ve intibakları enstitü yönetim kurulu kararıyla kesinleşir.

(2) Herhangi bir yüksek lisans programında öğrenim gören öğrencilerin, bütünlük doktora programına yatay geçiş yapabilmeleri için ilgili anabilim/anasanat dalı bütünlük doktora programının giriş koşullarını sağlamış olmaları gerekir. Yatay geçiş kabulü ilgili akademik anabilim/anasanat kurulu tarafından önerilir ve enstitü yönetim kurulu kararı ile kesinleşir. Bu öğrencilere, lisans derecesi ile kabul edilen öğrencilere tanınan süreler tanınır.

(3) Bütünlük doktora programına kabul edilmiş olan öğrenciler, Üniversitede yürütülen bir yüksek lisans programına geçiş yapabilirler. Bu öğrencilerin geçiş yapmak istedikleri programın giriş koşullarını sağlamış olması gerekir. Geçiş kabulü ilgili akademik anabilim/anasanat kurulu tarafından önerilir ve enstitü yönetim kurulu kararı ile kesinleşir.

(4) Eşdeğer düzeydeki programlar arasında yatay geçiş yapan öğrenci, 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen başarı notlarını elde ettiği en fazla iki dersi, akademik anabilim/anasanat dalı kurulunun önerisi ve enstitü yönetim kurulu kararı ile yatay geçiş yaptığı programa taşıyabilir.

(5) Yatay geçişi uygun görülen öğrencinin daha önceki eğitiminde kullandığı süreler kabul edildiği programa dahil edilir.

İzinler

MADDE 50 – (1) Öğrenciler; sağlık, doğum, askerlik, yurt içi ve yurt dışı yükseköğretim kurumlarında eğitim ile ilgili nedenlerle, enstitü yönetim kurulu kararıyla en fazla iki yarıyılık (sağlık hariç) bir süre için Üniversiteden izinli sayılabilirler. Zorunlu hallerde bu süre uzatılabilir. İzin süreleri, eğitim-öğretim süresine dahil edilmez.

(2) Birinci fıkrada anılan nedenlerle izinli sayılmak isteyen öğrenci, mazeretini belirten dilekçesi ve belgeleri ile birlikte ilgili anabilim/anasanat dalına en geç ilgili yarıyılın ders ekleme-bırakma süresi bitimine kadar başvurur. Anabilim/anasanat dalı başkanlığı, izin talebini öğrencinin danışmanının görüşüyle birlikte enstitüye iletir. Ders ekleme-bırakma süresi bittikten sonra yapılacak başvurular işleme konulmaz.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 51 – (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, ilgili mevzuat hükümleri ile Senato ve enstitü yönetim kurulu kararları uygulanır.

İntibak

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin 43 üncü maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen koşullar 2016-2017 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılından önce doktora programına kayıt olan öğrencilere uygulanmaz.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 52 – (1) 28/6/2013 tarihli ve 28691 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 53 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 54 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Hacettepe Üniversitesi Rektörü yürütür.